

Péče poskytovaná starší generací a její dopad na slad'ování pracovního a rodinného života (nejen) v mladých rodinách

PhDr. Jaroslava Hasmanová Marhánková Ph.D.

Zapojení do péče o závislé členy rodiny

- Průměrný věk pečujících o stárnoucí členy rodiny je v Evropě **55 let**
- $\frac{3}{4}$ pečujících tvoří ženy
- Rozdíl v čase, který muži a ženy věnují péči o stárnoucí členy rodiny → intenzivní péči vykonávají především ženy
- 59 % pečujících muselo v důsledku péče svou práci přerušit nebo odešli do důchodu (Eurofamcare 2006)

Dopady péče o závislé členy rodiny na genderové nerovnosti

- Nemá status „skutečné“ práce - vnímáno spíše jako rodinná povinnost, vyjádření lásky
→ nízká společenská prestiž, finanční podhodnocení
- Dopady na genderové nerovnosti v pozdějším věku
  - obtížný návrat žen předdůchodového věku na trh práce
  - často důvodem k odchodu do předčasného důchodu
→ dopad na výši důchodu

Zapojení do péče o vnoučata

- 65 % dotazovaných v ČR uvedlo, že jim senioři/ky výrazně pomáhají s péčí o vnoučata (Special Eurobarometer 378 2012)
- V ČR pečuje o vnoučata mladší 10 let s denní či týdenní pravidelností kolem 30 % prarodičů (Hasmanová Marhánková, Štípková 2014)
- Gender představuje jeden z nejvýraznějších determinant zapojení prarodičů
  - Intenzivní péči o malá vnoučata se věnuje zhruba 37 % babiček v porovnání s 23 % dědečků
  - Muži péči o vnoučata stráví v průměru o 4 hodiny týdně méně času než babičky (Höhne et al. 2010: 37)

- péče poskytovaná (především) seniorkami často kompenzuje chybějící zařízení péče o předškolní děti
  - Návrat (především) matek na trh práce a harmonizace zaměstnání a péče v rodinách s malými dětmi je v ČR výrazně podmíněn zapojením (především) babiček do péče o vnoučata.
- Toto intenzivní zapojení se však promítá do jejich vlastní zaměstnanecké biografie i časování odchodu do důchodu.

Závěr

- ▶ **Starší lidé jsou označováni za neproduktivní či ekonomicky neaktivní – produktivita je tak rámována pouze ve vztahu k trhu práce**

→ V diskuzích nad dopady demografického stárnutí a nutnosti zvýšení participace seniorů/rek na trhu práce často zaniká skutečnost, že řada (především) seniorek pohybujících se mimo trh práce svůj čas věnují jiné formě produktivní aktivity – péči

-zapojení do péče má zásadní dopady na genderové nerovnosti ve stáří

Použité zdroje

- ▶ EUROSTAD (2013): Labour market participation statistics. [online][cit 29.7.2014] . Dostupné z:
http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Labour_market_participation_statistics.
- ▶ Hasmanová Marhánková, Jaroslava, Martina Štípková (2014): „Typologie prarodičovství v české společnosti. Faktory ovlivňující zapojení prarodičů do péče o vnoučata.“ *Naše společnost* 12(1): 15–26.
- ▶ Höhne, Sylva, Věra Kuchařová, Kamila Svobodová, Anna Šťastná, Lucie Žáčková. 2010. *Rodina a zaměstnání s ohledem na rodinný cyklus* [online]. Praha: VÚPS.
- ▶ Přidalová, Marie (2007): Pečující dcery a pečující synové (rozhodnutí, se kterým můžu žít). *IVRIS working papers* č. 07/04.
- ▶ Special Eurobarometer 378 (2012): Active Ageing. Pp.: 187. [online] [cit. 5. 8. 2013]. Dostupné z:
http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/ebs/ebs_378_en.pdf.

Děkuji za pozornost

jmarhan@kss.zcu.cz

